

Maskinladan på Himmelsberga

Långlöt sn, Borgholm kn, Öland

ANTIKNVARISK MEDVERKAN VID OMLÄGGNING AV VASSTAK

ANTIKNVARISK RAPPORT 2017:001
Katja Meissner

BYGGKULT

BYGGKULT - Byggnadsvård och kulturmiljö är ett fristående konsultföretag med säte på Öland. Verksamheten drivs av bebyggelseantikvarierna Ewa Juneborg och Katja Meissner. Vi erbjuder konsulttjänster såsom antikvarisk medverkan, rådgivning, utredningar och dokumentationer till myndigheter, föreningar, företag och privatpersoner. Vi har lång erfarenhet inom branschen med särskilt vikt på samhällsplanering, vård- och underhåll av byggnadsminnen samt det kyrkliga kulturarvet. Vi förfogar över stor kunskap om bland annat färgsättning, traditionella material, teknisk byggnadsvård, stilhistoriska inredningar, grönt kulturarv och dendrokronologi. BYGGKULT är medlemsföretag i nätverket *Byggnadsvård Qvarnarp* och ingår i branschorganisationen *Byggnadsvårdsföretagen i Sverige*. Ewa Juneborg är certifierad sakkunnig avseende kulturvärden (KUL).

Maskinladan på Himmelsberga

OMLÄGGNING AV VASSTAK

BYGGKULT - Byggnadsvård och kulturmiljö

ANTIKVARISK RAPPORT 2017:001

Katja Meissner

Fastighetsuppgifter

Karta: Lantmäteriet 2017

Objektnamn

Maskinladan på Himmelsberga

Fastighetsbeteckning

Himmelsberga 1:8 (Långlöt sn, Borgholm kn, Kalmar län)

Adress

Himmelsberga
387 93 Borgholm

Ägare

Ölands hembygdsförbund
Himmelsberga
387 93 Borgholm

Anläggningsår

1980

Koordinater

E 604655, N 6289629 (SWEREF 99TM)

Lagskydd

Inte skyddat enligt lag

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens beslut

Dnr. 434-7211-16

Beslutsdatum

2017-05-02

Byggherre

Ölands hembygdsförbund

Entreprenör

Bennetts Byggnadsvård, Norrbygårdens Snickeri

Antikvarisk medverkan

Katja Meissner, BYGGKULT

Rapportansvarig

Katja Meissner, BYGGKULT

Uppstartsmöte

2017-07-27 (Styrelseledamöter Iréne Larsson och Lars Alvarmo, hantverkare Jan Andersson, bebyggelseantikvarie Katja Meissner)

Besiktning

2017-08-31 (Hantverkarna Peter Bennett och Jan Andersson, verksamhetsledare Julius Sääf, bebyggelseantikvarie Katja Meissner)

Antikvarisk slutbesiktning

2017-09-15 (Bebyggelseantikvarie Katja Meissner med verksamhetsledare Julius Sääf)

Uppdraget

2017 beviljade länsstyrelsen i Kalmar län bidrag till omläggning av vasstaket på maskinladan i Himmelsberga (dnr. 434-7211-16). Enligt beslutet skulle åtgärderna utföras på ett hantverksmässigt sätt med traditionella material och metoder. Ölands hembygdsförbund har anlitat bebyggelseantikvarie Katja Meissner, BYGGKULT, som antikvarisk medverkande i projektet. I uppdraget ingick att följa och dokumentera arbetet samt redovisa genomförda åtgärder i en rapport. Fotografier är tagna av Katja Meissner, BYGGKULT, om inget annat anges.

Antikvarisk medverkan

Antikvarisk medverkan krävs ofta när Länsstyrelsen lämnar bidrag till byggnadsvård eller vid ändringar av byggnadsminnen och åtgärder i kyrkor som kräver Länsstyrelsens tillstånd. Omfattning och innehåll av uppdraget varierar beroende på villkoren i Länsstyrelsens beslut. Den antikvarisk medverkande har som uppgift att följa projektet kontinuerligt och dokumentera arbetet före, under och efter slutförandet. Vanligt förekommande uppgifter är att:

- Bistå byggherren med antikvarisk rådgivning
- Delta i byggmöten och besiktningar
- Lämna detaljanvisningar, till exempel bedöma exakt kulör vid ommålning av en fasad
- Dokumentera vad som kommer fram under arbetet gällande material, ytskikt och annat som är av byggnadshistorisk betydelse
- Uppmärksamma avvikelser från beslutet och vid behov ta kontakt med Länsstyrelsen för samråd
- Sammanställa en antikvarisk rapport efter slutfört arbete

Beskrivning av ärendet

Om byggnaden

Maskinladan i Himmelsberga uppfördes 1980 och inrymmer en samling äldre jordbruksmaskiner. Byggnaden är i skiftesverk, byggt av begagnat virke. Taket är ett sparrtak med slanor, täckt med vass. Byggnaden är en viktig del i museets anläggning, men inte skyddat enligt Kulturmiljölagen.

Tillståndet före renoveringen

Vasstaket var skadat och slitet med synliga täckrafter på flera ställen och tjock påväxt av mossor, framförallt på östra sidan. Moningen saknades helt och vid platsbesöket 2017-07-27 var hängen av säkerhetsskäl redan nerplockade. Hängen visade sig att vara i så dåligt skick att de inte kunde återanvändas. Takkonstruktionen var för övrigt i bra skick.

Utförda åtgärder

Den gamla vassen revs och ny vass lades på hela taket. Vassen bands med galvat ståltråd som skruvades fast i läkten. Som täckraft användes rostfritt stål. Moningen är av råghalm. Nya hängträn tillverkades av ask. Takfotbrädan byttes mot en ny i samma utförande som tidigare. Vindskivorna återanvändes.

Kommentar

På grund av byggnadens låga ålder och begränsat kulturhistoriskt värde ansågs det som rimligt att binda vassen med moderna hantverksmässiga metoder, galvad ståltråd och rostfritt täckkraft. Samma metod användes redan vid uppförandet 1980. Tekniken är väl beprövad och kommer att förlänga takets livslängd.

Eventuella avvikelser från länsstyrelsens beslut

Inga avvikelser har noterats.

Godkännande/slutbesiktning

Arbetena har utförts på ett professionellt och tillfredställande sätt och kan godkännas ur antikvarisk synpunkt.

Bilddokumentation

Maskinladan före åtgärderna

Maskinladans östra takfall före åtgärderna.

Maskinladans västra takfall före åtgärderna.

Påväxt av mossor, saknande moning och häng.

Taket sett inifrån.

Maskinladan under pågående arbete

Rivning av vasset. Foto: Julius Sääf.

Foto: Julius Sääf.

Pågående vassläggning.

Östra takfallet är omlagt.

Maskinladan efter avslutat arbete

Maskinladans östra takfall efter åtgärderna.

Maskinladans västra takfall efter åtgärderna.

Nya häng av askvirke.

Ny takfotsbräda.

BYGGKULT

Byggkult - Byggnadsvård och kulturmiljö
info@byggkult.se
www.byggkult.se